

## HAFTALIK GELİŞMELER (18-24 EKİM 2025)

### TÜRKİYE

- TÜİK, yurt dışı üretici fiyat endeksinin (YD-ÜFE) Eylül ayında aylık bazda %2,01, yıllık bazda %27,71 artış gösterdiğini açıkladı. **Eylül ayında YD-ÜFE'yi oluşturan ana gruplar arasından enerji grubu %22,76, ara malları grubu %24,54, imalat grubu %27,72, dayanıklı tüketim malları grubu ise %33,50 artış gösterdi.**
- TÜİK verilerine göre tüketici güven endeksi Ekim ayında %0,3 düşerek 83,6'ya geriledi ve son üç ayın en düşük seviyesine indi. Eylül ayında 83,9 olan endeksin bu düşüşünde, hane halkının mevcut maddi durumundaki zayıflama ve dayanıklı tüketim mallarına harcama isteğinin azalması etkili oldu. **Mevcut dönemde maddi durum endeksi 67,7'ye gerilerken, gelecek 12 aya ilişkin maddi durum beklentisi 84,2, genel ekonomik durum beklentisi ise 87,6 olarak kaydedildi.**
- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kuveyt gezisi sırasında iki ülke arasında çeşitli alanlarda iş birliğini kapsayan 4 ayrı anlaşma imzalandı. İmzalanan anlaşmalar arasında "Deniz Taşımacılığı Anlaşması", "Gemi Adamları Sertifikalarının Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Mutabakat Zaptı", "Enerji Alanında İş Birliği ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi ile Kuveyt Doğrudan Yatırım Teşvik Kurumu (KDIPA) Arasında, Doğrudan Yatırım Teşviki Alanında İş Birliğine İlişkin Mutabakat Zaptı" bulunuyor.
- Türkiye üç grup altındaki Çin mallarının kargosuna kısıtlama getirdi. Ticaret Bakanlığı, bazı e-ticaret platformlarında satılan ürünlere ilişkin denetimler sonucunda incelenen 182 ürünün 148'inin ürün güvenliği ölçütlerini taşımadığının tespit edildiğini, bu nedenle sağlık açısından yüksek risk taşıdığı belirlenen ayakkabı, oyuncak ve saraciye ürünlerinin posta ve hızlı kargo taşımacılığı yoluyla basitleştirilmiş gümrük beyannamesi ile Türkiye'ye getirilmesinin kısıtlandığını açıkladı.
- FATF (The Financial Action Task Force) tavsiyeleri doğrultusunda hazırlanan yeni düzenlemeyle, Mali Suçları Araştırma Kurulu'na (MASAK) şüpheli banka işlemlerine anında müdahale etme yetkisi verilecek. Yasadışı bahis, uyuşturucu ve kara para aklama gibi faaliyetlerden elde edilen gelirlerin takibi sıkılaştırılırken, kara para aklayanlara yönelik cezalar artırılabilecek. Ayrıca, şüpheli hesap hareketleri dondurulabilecek, mali polis denetimi genişletilecek ve bilişim yoluyla işlenen dolandırıcılık suçlarına daha ağır cezalar uygulanacak. **Amaç, yasa dışı kazançların önüne geçmek ve mali suçlarla daha hızlı mücadele etmek.**

### DÜNYA

- Amazon, ilerleyen yıllarda 600 bin yeni çalışan işe almak yerine robot teknolojilerine yatırım yapacağını duyurdu. Şirket, **insansı robotlarla depolarındaki insan gücünü büyük oranda azaltacak** ve robotlar ağır kaldırma, taşıma ve sıralama gibi fiziksel görevleri üstlenecek. **2025'ten itibaren başlayacak süreç, 2033'e kadar operasyonların %75'ini otomatikleştirecek.** Söz konusu hamle, Amazon'a 12,6 milyar dolar tasarruf getirecek.

- Dünya Bankası, **Suriye'de** 13 yılı aşkın süren çatışmaların ardından ülkenin yeniden inşa maliyetinin **216 milyar dolar olarak tahmin edildiğini** açıkladı. Yeniden inşa giderinin ülke GSYH'sinin yaklaşık 10 katına denk geldiğine dikkat çekilirken, en büyük hasarın **altyapı ve konutlarda** meydana geldiği belirtildi.
- **Çin ekonomisi**, emlak sektöründeki süregelen durgunluğa rağmen ekonomistlerin tahminleriyle uyumlu şekilde **üçüncü çeyrekte yıllık bazda %4,8 oranında** büyüdü. Eylül ayına ilişkin resmi veriler, ABD ile yaşanan gerilime rağmen **Çin'in ihracatında dirençliliğin sürdüğünü** gösterdi.
- **Çin, çelik sektöründe üretim kapasitesini** önümüzdeki iki yıl içinde **sıkı şekilde kontrol altına** almayı hedefleyen yeni yönergeler yayımladı. Plan kapsamında, **çelik sektörünün katma değerinin** önümüzdeki iki yılda yıllık ortalama yaklaşık **%4 artması hedeflenirken, yeni üretim kapasitesinin eklenmesi kesinlikle yasaklanacak ve çelik şirketleri, eskiyen ekipmanlarını hızla elden çıkarmakla** yükümlü olacak. Bu adımların, Çin'in çelik sektöründeki büyümeyi dengeleme ve sürdürülebilir üretim hedeflerini desteklemesi bekleniyor.
- Küresel piyasalarda **ABD-Çin gerilimi** yeniden gündeme geldi. Donald Trump yönetiminin, Çin'in yazılım sektörüne yönelik geniş kapsamlı ihracat kısıtlamaları getirmeyi değerlendirdiği haberleri sonrası **Wall Street endeksleri geriledi**; S&P 500 %0,5, Nasdaq 100 ise %1 değer kaybetti. Tesla'nın kârı da artan maliyetler nedeniyle düşerken hisseleri %3,8 geriledi. **Asya borsaları da ABD kaynaklı endişelerle düşüşte.**

#### **AVRUPA BİRLİĞİ (AB)**

- **AB Konseyi**, üye ülkelerin enerji bakanlarının Lüksemburg'da düzenlediği toplantıda, **Rusya'dan doğalgaz ve sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ithalatının aşamalı olarak durdurulmasına** ilişkin kurallar konusunda görüş birliğine vardıklarını açıkladı. **19. Yaptırım paketi, 2028 yılı başında Rusya'dan gaz ithalatını tamamen sonlandıracak, iki büyük petrol şirketine işlem kısıtlamaları** getirilecek ve **117 "gölge filo" gemisi** yaptırım listesine eklenecek. Ayrıca, Rusya'nın yaptırımlardan kaçmasına yardımcı olduğu belirtilen **45 kuruluş** –aralarında Çin ve Hong Kong merkezli 12 şirket de bulunuyor– yaptırım kapsamına alındı.
- **Brüksel'deki AB zirvesinde** güvenlik ve savunma sonuçları açıklanırken bildiride **Avrupa'nın savunma hazırlığını 2030 yılına kadar kararlı bir şekilde artırmayı** amaçlayan çalışmaların değerlendirildiği, hibrit tehditlerden doğan acil ihtiyaçlar doğrultusunda **ortak savunma girişimlerine** hız verme kararı alındığı belirtildi.
- **ABD ve Katar, AB'ye, bloğun yeni iklim ve insan hakları kurallarından geri adım atmaması halinde ticaret, yatırım ve enerji tedariklerinin zarar göreceği konusunda uyarıda** bulundu. Financial Times tarafından yayınlanan habere göre ABD ve Katar enerji bakanları tarafından imzalanan AB liderlerine yönelik ortak mektupta, "Bu, ülkelerimiz ve şirketlerimizin AB'ye **LNG tedarikini sürdürmekle kalmayıp önemli ölçüde artırmak için çaba** gösterdikleri kritik bir anda geliyor," denildi.

## ALMANYA

- **Almanya, hava kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla ABD'li Lockheed Martin'den 15 adet F-35 savaş uçağı daha satın almayı planlıyor. Der Spiegel'in haberine göre Berlin yönetimi, mevcut 35 uçaklık siparişine ek olarak 15 yeni F-35 alımı için yaklaşık 2,5 milyar euro bütçe ayırdı. Yeni uçakların, Tornado filosunun yerini alması hedefleniyor.**

## ABD

- **ABD Başkanı Donald Trump ile Avustralya Başbakanı Anthony Albanese arasında, iki ülkenin kritik mineraller ve nadir toprak metalleri tedarikinin güvence altına alınmasını öngören bir çerçeve anlaşma imzalandı. Anlaşma uyarınca 6 ay içinde her iki ülkede en az 1'er milyar dolarlık finansmanla nadir toprak projeleri desteklenecek ve yine iki ülke arasında toplam 8,5 milyar dolar büyüklüğünde bir proje hattı kurulacak.**
- **ABD'nin Rusya'nın en büyük petrol üreticileri Rosneft ve Lukoil'e yaptırım uygulayacağını açıklamasının ardından petrol fiyatları sert yükseldi. Brent petrol %3 artışla varil başına 64 doların üzerine çıkarken, WTI 60 dolara yaklaştı. Washington, yaptırımların gerekçesi olarak Moskova'nın "barış konusundaki isteksizliğini" gösterdi. Uzmanlara göre bu karar, Trump yönetiminin Rusya'ya yönelik politikasında sertleşme anlamına geliyor ve Rus petrol akışlarını ciddi biçimde etkileyebilir.**

## SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- **Londra Ekonomi Okulu'na bağlı TPI Küresel İklim Geçiş Merkezi'nin raporuna göre, büyük bankalar fosil yakıt finansmanını sürdürürken iklim politikalarını zayıflatıyor. 36 büyük bankayı kapsayan araştırma, kurumların ortalama olarak iklim göstergelerinin yalnızca %18'inde ilerleme kaydettiğini ve bazı bankaların "taahhüt" yerine "niyet" gibi belirsiz ifadeler kullanmaya başladığını ortaya koydu. Bankalar hem yeni petrol, gaz ve kömür projelerine finansman sağlamaya devam ediyor hem de yeşil dönüşüm projelerine yeterli kaynak ayırmıyor. Paris Anlaşması'ndan bu yana fosil yakıt sektörüne sağlanan toplam finansman 7 trilyon dolara ulaşırken, uzmanlar bu gidişatın Paris hedeflerini giderek ulaşılamaz hale getirdiğini belirtiyor.**
- **2026 Merkezi Yönetim Bütçe Teklifi'nde çevre ve iklim değişikliğine ayrılan kaynak azaldı. 2025'te "Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği" programı için 19,4 milyar TL ödenek ayrılmışken, 2026 teklifinde bu tutar 18,9 milyar TL'ye düşürüldü; bu da nominal olarak %2,6'lık, yaklaşık %30-35'lik reel bir azalmaya denk geliyor.**
- **Climate Analytics'in yeni raporu, çelik ve çimento sektörlerinin "zor azaltılabilir" olarak tanımlanmasının bilimsel temelden yoksun olduğunu ve iklim eylemini geciktiren siyasi bir stratejiye dönüştüğünü ortaya koyuyor. Rapora göre, bu sektörlerdeki emisyonlar mevcut teknolojilerle azaltılabilir; asıl engel politik ve kurumsal atalet. Demir-çelikte yeşil hidrojen ve elektrik ark ocakları, çimentoda ise alternatif bağlayıcılar ve verimlilik önlemleriyle 2050'ye kadar büyük oranda karbonsuzlaşma mümkün. Raporda karbon yakalama ve dengeleme yöntemlerinin etkisizliği vurgulanarak, bu sektörlerin "zor azaltılabilir" değil "dönüştürülebilir"**

olarak yeniden çerçevelenmesi ve **düşük karbonlu teknolojilere** yatırım yapılması gerektiği belirtiliyor.

- **Almanya Ulaştırma Bakanlığı**, 2030'a kadar **elektrikli araç şarj altyapısını güçlendirmek** ve artan elektrikli mobilite talebini verimli yönetmek amacıyla bir **taslak ana plan** hazırladı. Plan, apartmanlara **şarj istasyonları kurulmasına finansal destek verilmesi**, **engelli kullanıcılar için erişilebilir istasyonların artırılması** ve **otoyollarda kamyonlar için hızlı şarj noktalarının yaygınlaştırılmasını** öngörüyor. Ayrıca, şebeke operatörlerinin şarj taleplerine daha hızlı yanıt vermesi, çift yönlü şarj sistemleriyle araç akülerinin enerji depolama birimi olarak kullanılabilmesi için düzenleyici çerçeve oluşturulması planlanıyor. Bakanlık, taslağın 2025 sonbaharında tamamlanıp uygulamaya başlanmasını hedefliyor.
- Uluslararası enerji düşünce kuruluşu Ember'in analizine göre, hızla düşen maliyetler sayesinde **güneş enerjisi Türkiye'nin en ucuz elektrik üretim kaynağı** haline geldi. **Rüzgâr santrali kurulum maliyetleri son dönemde %40, güneş santrali maliyetleri ise %77 azaldı**. Ember'in verilerine göre, Türkiye'de yeni bir güneş santralinde **elektrik üretim maliyeti** MWh başına **43 dolar seviyesine** geriledi. Buna karşın **yerli kömür santrallerine** verilen MWh başına **75 dolarlık** alım garantisi hem piyasa fiyatlarının hem de üretim maliyetlerinin oldukça üzerinde kaldı. Ember, **kömür teşviklerinin şebeke modernizasyonu ve yenilenebilir yatırımlara yönlendirilmesi** halinde Türkiye'nin 2035 yılına kadar 120 GW yenilenebilir enerji hedefini yakalayabileceğini belirtti.
- TBMM'ye sunulan torba yasa teklifiyle, **Elektrik Piyasası Kanunu'nda** değişiklik öngörülüyor. **Genel aydınlatma giderlerinin genel bütçeden karşılanma süresi** 2025'ten 2030'a uzatılacak, **belediye ve il özel idarelerinden yapılan kesinti oranları** ise artırılabilecek. Buna göre büyükşehirlerde oran %20'den %30'a, diğer belediyelerde %10'dan %15'e, il özel idarelerinde %20'den %30'a çıkarılacak. Amaç, aydınlatma maliyetlerinin paylaşımında denge ve mali disiplini güçlendirmek.

**Kaynakça:**

[www.aposto.com](http://www.aposto.com); [www.ekonomim.com](http://www.ekonomim.com); [www.dunya.com](http://www.dunya.com); [tr.Euronews.com](http://tr.Euronews.com); [www.bloomberght.com](http://www.bloomberght.com); [www.tuik.gov.tr](http://www.tuik.gov.tr); [www.iklimhaber.org](http://www.iklimhaber.org); [www.temizenerji.org](http://www.temizenerji.org); [www.yesilekonomi.com](http://www.yesilekonomi.com)